

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ενότητα 8: Θεολογία του κατά Ιωάννην
(πνευματολογία και χριστολογία)

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

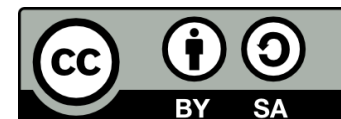

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Θεολογία του κατὰ Ιωάννην (πνευματολογία και χριστολογία)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Μάθημα 8: Θεολογία του κατὰ
Ιωάννην (πνευματολογία και
χριστολογία)

Εισαγωγικά

- Ο Ιωάννειςος κύκλος των κειμένων:
  - Ιωάννεια σχολή; (A. Culpepper)
  - Ιωάννειςος κύκλος στην αρχαία χριστιανική παράδοση; (O. Cullmann)
  - Μία κοινή αν κι όχι ενιαία παράδοση.
- Ο συγγραφέας του τετάρτου ευαγγελίου και η επεξεργασία του κειμένου.
- Οι επιστολές Ιωάννου ως «δευτεροϊωάννεια» κείμενα.
- Η γεωγραφική καταγωγή και το κοινωνικοϊστορικό υπόβαθρο του ευαγγελίου.

Η Θεολογία της σάρκωσης

- Αφετηρία της ιωάννειας θεολογίας η ιδέα της σάρκωσης του Λόγου.
- Συνδέεται με την αποκάλυψη του Θεού και το έργο της σωτηρίας:
  - Ο πρόλογος του ευαγγελίου.
  - Πρβλ. Α΄ Ιω 4,2: Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν σαρκὶ ἐληλυθώς / Β΄ Ιω 7: Ἰησοῦς Χριστὸς ἐρχόμενος ἐν σαρκί.
- Σύνδεση με τον σταυρό - η ολοκλήρωση του έργου του σαρκωμένου Λόγου (βλ. «ῥά» - «τετέλεσται»).

Ο προϋπάρχων Λόγος στο Ιω 1,1-18

- Ο πρόλογος του ευαγγελίου ως οργανικό μέρος του ευαγγελίου:
  - Ένας αρχαιότερος ύμνος που εντάχθηκε στο ευαγγέλιο;
  - Επιρροές εκτός της κοινότητας;
  - Κείμενο του ίδιου του ευαγγελιστή;
- Η ιδιαίτερη χρήση του όρου «Λόγος» (στ. 1 και 14)
  - Οι πιθανές επιδράσεις (γνωστικισμός ; - σπερματικός λόγος; - ελληνιστικός ιουδαϊσμός;)
- Ο Λόγος στην αρχή της δημιουργίας - σύνδεση με την σάρκωση
  - Βλ. επίσης: 17,5: δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῶ τῆ δόξη ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

Λόγος και δημιουργία

- Η δημιουργία διά του Λόγου.
- Η σύνδεση της ζωής με τον Λόγο.
- Η σύνδεση με τον Πατέρα Θεό και η μαρτυρία για αυτόν.

Η ενανθρώπιση

- Ο όρος σάρξ.
- Η ιδέα της παρουσίας της δόξας του Θεού στη Σκηνή του Μαρτυρίου.
- Συνδέεται άμεσα με τη δόξα του Θεού, τη χάρη του, οδηγεί στην αλήθεια.
- Άμεση σύνδεση με τον θάνατο (δόξα και ώρα).

Ο Ιησούς Χριστός

- Ο Ιησούς ως εκπλήρωση των παλαιοδιαθηκικών προφητειών:
  - Ως Μεσσίας / «Χριστός» ως τίτλος του Ιησού.
  - Ως βασιλεύς των Ιουδαίων.
  - Ο άγιος του Θεού.
  - Ο Υιός του Θεού.
    - Η γνώση του Πατέρα από τον Υιό.
    - Η γνώση του Πατέρα από τους ανθρώπους διά του Υιού.
    - Ο αντιπρόσωπος του Πατέρα στη γη.
  - Ο υιός του ανθρώπου (3,13· 6,62) - σύνδεση με τη δόξα και τον σταυρό.
  - Ο αμνός του Θεού.
  - Ο σωτήρ του κόσμου.
  - Ο μονογενής υιός (1, 14).

Πνεύμα: ορολογία

- Το πνεύμα, πνεύμα άγιον, το πνεύμα το άγιον.
- Το πνεύμα της αληθείας (βλ. το πνεύμα της πλάνης).
- Ο παράκλητος.

Χαρακτηριστικά του Πνεύματος

- Ο δυναμικός χαρακτήρας του Πνεύματος ως δύναμη της παρουσίας του Θεού (3,8).
- Η προέλευσή του από τον Πατέρα και τον πνευματικό κόσμο.
- Η ζωοποιός του δύναμη.

Ο Παράκλητος

- Η σημασία του όρου: α) αυτός που παρηγορεί, β) αυτός που παραινεί, γ) ο συνήγορος και βοηθός.
- 14,16-20· 14,26· 15,26-27· 16,7-11· 16,13-15.
- Άγιο Πνεύμα και πνεύμα της αληθείας.
- Η εκπόρευση από τον Πατέρα.
- Θα διδάξει και θα ερμηνεύσει όσα δίδαξε ο Ιησούς.
- Θα είναι ο μάρτυρας για τον Ιησού.
- Θα ελέγξει τον κόσμο για την αμαρτία.
- Ως αντιπρόσωπος του Ιησού.
- Ο Παράκλητος ως πρόσωπο.

Σημείωμα Αναφοράς

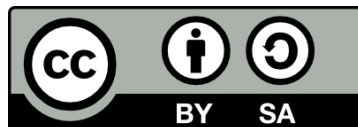
Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Θεολογία Καινής Διαθήκης. Θεολογία του κατά Ιωάννην (πνευματολογία και χριστολογία)». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS340/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

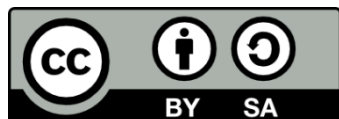
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

